

7/8439

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn. Dr. Cevdet YILMAZ)

Sayı : B.02.0.011/ 0328

25/6 / 2009

Konu: Soru Önergesi 7/8439

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğünün 17.06.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/8439-14031/30445 sayılı yazısı.

İlgi yazıda, İstanbul Milletvekili Sayın Bihlun TAMAYLIGİL'in Bakanlığıma tevcih ettiği 7/8439 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması istenmektedir.

Soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Cevdet YILMAZ
Devlet Bakanı

EK: Soru Önergesine ilişkin cevap (2 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Ayrıca, Ocak 2008 tarihinde başlanan Avrupa Birliği ile birlikte gerçekleştirilen “Çok Yararlananlı İstatistik İşbirliği Programı 2006” projesi kapsamında da kısa dönem iş istatistikleri göstergeleri için “Mevsimsellikten ve Takvim Etkilerinden Arındırma” çalışması başlamıştır. Haziran 2008 tarihinde bu konudaki çalışmaları hızlandırmak amacıyla Kurum bünyesinde bir çalışma grubu kurulmuştur ve bu grup faaliyetini sürdürmektedir.

Soru 3 : “Mevsimsel Düzeltme” çalışması başlatılmış ise bu çalışmayı yürüten ekip kimlerden oluşmaktadır?

Cevap 3 : “Mevsimsellikten ve Takvim Etkilerinden Arındırma” çalışma grubu TÜİK’de görev yapan uzmanlar ile kalifiye teknik personelden oluşmaktadır.

Soru 4 : “Mevsimsel Düzeltme” konusundaki ekibin bu konudaki birikimi ve yeterliliği hangi düzeydedir?

Cevap 4 : Çalışma Grubunda bulunan uzmanların kendi birikimlerinin yanı sıra Eurostat uzmanlarından aldıkları teorik ve uygulamaya ilişkin eğitimler de çalışmayı yürütecek gerekli bilgi ve tecrübeyi oluşturmaktadır.

Soru 5 : TÜİK’in AB İstatistik Ofisi EUROSTAT standartlarını esas aldığı bilindiğine göre, EUROSTAT’ ın “Mevsimsel Düzeltme” için almış olduğu bir karar veya düzenleme var mıdır? Yoksa, TÜİK söz konusu çalışmayı hangi uluslararası kabul edilebilir tanım ve standartlarda gerçekleştirmektedir?

Cevap 5 : Avrupa İstatistik Sisteminde “Mevsimsellikten Arındırma” konusuna ilişkin Kılavuz (ESS Guideline) mevcuttur. Kılavuz teknik çerçevede Avrupa İstatistik Sisteminde çok yaygın olarak kullanılan iki yöntemle dayanmaktadır:

- TRAMO-SEATS
- X-12 ARIMA

Kılavuz sadece “Mevsimsellikten Arındırma” konusu ile sınırlandırılmamış, aynı zamanda kılavuzda Serilerin Ön Düzeltmesi, Revize Politikaları, Kalite, Mevsimsel Düzeltme konusuna ilişkin kısıtlamalar ve Kısa Dönem Göstergeler de kapsamıştır. TÜİK’in bu konudaki çalışmaları da AB ile uyum içindedir.

Soru 6 : Söz konusu “Mevsimsel Düzeltme” çalışması aşında ülkemizi teğet geçmeyen “Finansal Krizi”, “Teğet Geçirme” ve gün geçtikçe kötüleşen ekonomik koşulları “Verilerle Oynayarak Düzeltme” çalışması mıdır?

Cevap 6. “Mevsimsellikten ve Takvim Etkilerinden Arındırma” çalışması ile kısa dönemli serilerde bulunması muhtemel mevsimsel ve takvim etkilerinin arındırılarak, ardışık dönemler arasında daha anlamlı karşılaştırılabilir sonuçların elde edilmesi amaçlanmaktadır.

Çalışma sonuçlandığında şimdiye kadar açıklanan verilerde herhangi bir değişiklik veya düzeltme söz konusu olmayacak, kullanıcı ve karar alıcılara “geçen yılın aynı ayına/dönemine” göre yapılabilen karşılaştırmanın yanı sıra “geçen aya/döneme” göre karşılaştırma yapma imkanı sağlayacak ilave bir veri üretilmiş olacaktır.

İstanbul Milletvekili Sayın Bihlun TAMAYLIGİL tarafından Devlet Bakanı Sayın Dr. Cevdet YILMAZ'a tevcih edilen 7/8439 esas sayılı soru önergesini için Türkiye İstatistik Kurumu'ndan istenilen bilgiler

Soru 1 : Ekonomik verilere ilişkin sonuçların değiştirilmesine yönelik "Mevsimsel Düzeltme" yapılması için Bakanlığınız tarafından TÜİK'e bir talimat verilmiş midir?

Cevap 1 : Türkiye İstatistik Kurumu, 18/11/2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun uygulanmasını sağlamak ve kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirmek amacıyla çalışmalarını yürütmektedir. Resmî istatistiklerin kalitesinin geliştirilmesi için anılan kanun gereği hazırlanan Resmi İstatistik Programı kapsamında üretilen istatistikler, güvenilirlik, tutarlılık, tarafsızlık, istatistikî gizlilik, güncellik ve şeffaflık ilkelerine göre hazırlanmaktadır. Ayrıca resmî istatistiklerin gerçekleri yansıtmalarının sağlanması, tüm kullanıcılara tarafsız ve eş zamanlı olarak sunulması, gizlilik ilkesine riayet edilmesi, kamuoyunun bilgi edinme hakkının gözetilmesi temel esaslardır.

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun "Bilimsel ve teknik özerklik" başlıklı 17'inci maddesinde de "Programın uygulanmasında, Kurum çalışanları ile diğer uygulayıcı birimlere, veri kaynakları, istatistikî yöntem ve süreçlerinin seçimi, dağıtımın içerik, şekil ve zamanı ve istatistikî gizliliğin uygulanması başta olmak üzere, hiçbir konuda talimat verilemez." şeklinde açıkça ifade edildiği gibi TÜİK resmi istatistik üretim çalışmalarını bilimsel ve teknik özerkliği gereği, uluslararası standartlarda, karşılaştırılabilir bir şekilde üretmektedir.

Kuruma ne geçmişte ne de günümüzde, istatistik üretiminin metodolojisi, içeriği ve benzeri konularda herhangi bir makam veya merci tarafından talimat verildiğine dair bir bilgi yoktur. Kurum, resmi istatistik üretim çalışmalarını bütün gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Resmi İstatistik Programı doğrultusunda anılan şekil ve ilkelerle programlı bir şekilde gerçekleştirmektedir.

Soru 2 : TÜİK tarafından ilgili bakanlıktan alınan talimat sonucu, TÜİK'te "Mevsimsel Düzeltme" ile ekonomik verilerin değiştirilmesi için bir çalışma başlatılmış mıdır?

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 17. maddesine göre Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) bilimsel ve teknik özerkliğe sahip olup, veri kaynakları, istatistik yöntem ve süreçlerinin seçimi, dağıtımın içerik, şekil ve zamanı ve istatistikî gizliliğin uygulanması başta olmak üzere, hiçbir konuda talimat verilemez.

TÜİK'de üretilen verilerin daha kısa dönemli karşılaştırmalara imkan sağlaması amacıyla "Mevsimsellikten ve Takvim Etkilerinden Arındırma" çalışmaları ilk kez 1989 yılında gündeme gelmiştir. Avrupa Konseyi tarafından yayınlanan 19 Mayıs 1998 tarihli "Kısa Dönemli İstatistikler" hakkındaki yönetmelik ile; ulusal veriler için mevsimsellikten arındırma ve trend-konjonktür serilerinin en iyi biçimde ulusal istatistik otoriteleri tarafından ortaya çıkarılabileceği, Mevsimsellikten arındırılmış veri ve trend-konjonktür serilerinin Avrupa Birliği İstatistik Ofisi'ne (Eurostat) ulaştırılmasının, ulusal ve uluslararası düzeyde yayımlanan veriler arasında uyumu arttıracığı ifade edilmiştir.

2007-2011 dönemini kapsayan Resmi İstatistik Programı ve TÜİK Stratejik Planı'nda "Ekonomik Göstergeler, kısa dönemli iş istatistikleri ve işgücü istatistiklerinde 2010 yılına kadar mevsimsel etkilerden arındırılmış serilerin üretimine başlanacaktır." hedefi belirtilmiştir.

